

Gepubliceerd op:

<http://www.zorg-en-gezondheid.be/Cijfers>
in juni 2017

door:

MSc. Nikita Vancayseele, MSc. Ine Rotsaert,
prof. dr. Gwendolyn Portzky en prof. dr. Kees van Heeringen
Eenheid voor Zelfmoordonderzoek - Universiteit Gent

Heidi Cloots, Erik Hendrickx, Anne Kongs, Hilde Smets
Afdeling Informatie en Zorgberoepen

Hoe refereren naar dit document?

*Zorg en Gezondheid Kenmerken suïcidepogingen in Gent en Vlaanderen - 2015 [Online publicatie]. Brussel: Agentschap Zorg en Gezondheid, afdeling Informatie en Zorgberoepen, 2017 [geraadpleegd op ../..],
Beschikbaar op: http://www.zorg-en-gezondheid.be/Cijfers/EZO_suïcidepogingen_2015.pdf*

Inhoudstafel

1	Suïcidepogers en suïcidepogingen	4
1.1	In Gent	4
1.2	In Vlaanderen	4
1.3	Regionale spreiding	4
2	Herhaalde suïcidepogingen (Gent en Vlaanderen)	5
3	Vergelijking man-vrouw (Gent en Vlaanderen)	5
4	Vergelijking leeftijd: vooral jonge suïcidepogers (Gent en Vlaanderen)	6
5	Vergelijking methode: zelfvergiftiging komt vaker voor dan zelfverwonding (Vlaanderen)	7
6	Burgerlijke staat suïcidepogers (Vlaanderen)	8
7	Economische toestand suïcidepogers (Vlaanderen)	9
8	Suïcidale intentie tijdens en na de poging (Vlaanderen)	10
9	Psychiatrische behandeling in de voorgeschiedenis (Vlaanderen)	10
10	Over deze cijfers	10
	Gebruikte afkortingen	12

1 Suïcidepogers en suïcidepogingen

1.1 IN GENT

In 2015 ondernamen 452 personen 470 suïcidepogingen in **Gent**. Dat komt neer op:

- > een person/event ratio van 1:1,03;
- > 219 pogingen per 100.000 inwoners van 15 jaar of ouder (event-based);
- > 210 pogers per 100.000 inwoners van 15 jaar of ouder (person-based).

Ter vergelijking:

- > In 2014 ondernamen 426 personen 439 suïcidepogingen in Gent
- > In 2014 stierven er 39 personen in de Gentse regio ten gevolge van suïcide, wat aantooft dat er bijna 10 keer meer pogingen dan suïcides zijn.

1.2 IN VLAANDEREN

In 2015 registreerden 40 spoeddiensten van 36 **Vlaamse ziekenhuizen** in het totaal 2.132 suïcidepogingen ondernomen door 2.033 personen. Dat komt neer op:

- > een person/event ratio van 1:1,05;
- > 158 pogingen per 100.000 inwoners van 10 jaar of ouder (event-based);
- > 154 pogers per 100.000 inwoners van 10 jaar of ouder (person-based).

Als we dit doortrekken naar heel Vlaanderen schatten we dat er **gemiddeld per dag 28 pogingen** waren in 2015 (een geschat aantal van 10.225 pogingen).

Ter vergelijking:

- > In 2014 registreerden 41 spoeddiensten van 37 Vlaamse ziekenhuizen in het totaal 2.147 suïcidepogingen ondernomen door 2.071 personen. Voor heel Vlaanderen zou dit in absolute cijfers betekenen dat in 2014 naar schatting 10.236 pogingen voorkwamen in Vlaanderen (+/- 28 suïcidepogingen per dag).
- > In 2014 stierven 1.066 Vlamingen door zelfdoding.

Ook deze cijfers tonen vooral aan dat er bijna 10 keer meer suïcidepogingen dan zelfdodingen zijn.

1.3 REGIONALE SPREIDING

Net zoals de voorbije jaren, blijft er in 2014 een scheiding tussen het westen en oosten van Vlaanderen.

- > West- en Oost-Vlaanderen hebben de hoogste rates voor suïcidepogingen. Het geschat aantal pogingen per 100.000 inwoners (EB-rate) is zelfs significant hoger in West- en Oost-Vlaanderen (resp. 202 en 173) dan in de andere 3 provincies
- > Antwerpen, Vlaams-Brabant en Limburg hebben de laagste rates in Vlaanderen.
- > De regionale spreiding van suïcidepogingen is gelijk aan deze van suïcide. De hoogste suïcidecijfers zijn eveneens terug te vinden in West- en Oost-Vlaanderen.

In alle Vlaamse provincies stellen we een hogere EB-rate vast bij vrouwen dan bij mannen.

- > In West- en Oost-Vlaanderen is de EB-rate voor mannen en ook voor vrouwen significant hoger ten opzichte van de andere provincies.

GESCHAT AANTAL SUÏCIDEPOGINGEN PER 100.000 INWONERS (EVENT-BASED RATE) PER PROVINCIE, 2015

	Mannen	Vrouwen	Totaal	Aantal deelnemende spoeddiensten
Vlaanderen	128	189	158	40/67
West-Vlaanderen	165	240	202	10/17
Oost-Vlaanderen	143	204	173	11/15
Limburg	87	161	124	4/7
Antwerpen	109	151	131	11/20
Vlaams-Brabant	97	151	123	4/8

Bron: IPEO-registratie 2015

2 Herhaalde suïcidepogingen (Gent en Vlaanderen)

In 2015 gaf 49,9% van de suïcidepogers (in de 40 Vlaamse spoeddiensten - 53,1% in de Gentse registratie) aan dat ze minstens 1 voorgaande suïcidepoging ondernomen hadden.

- > 1 op de 10 pogers ondernam al 4 of meer eerdere pogingen, zogenaamde "repeaters" (Vlaanderen: 9,7%, Gent: 15%).
- > Bij ongeveer de helft van de "repeaters" was de vorige poging minder dan een jaar geleden (in Vlaanderen bij 50,6% en in Gent bij 57,5%).
- > Bij ongeveer 2 op de 3 van deze patiënten werd de eerdere poging psychisch behandeld in Vlaanderen (71%) als in Gent (63%).

3 Vergelijking man-vrouw (Gent en Vlaanderen)

De onderstaande grafiek geeft de evolutie van de gestandaardiseerde person-based rates weer voor mannen en vrouwen in Gent de voorbije 15 jaar. Het blauwe balkje toont dus hoeveel mannen er per 100.000 inwoners een suïcidepoging ondernamen, het rode balkje hoeveel vrouwen.

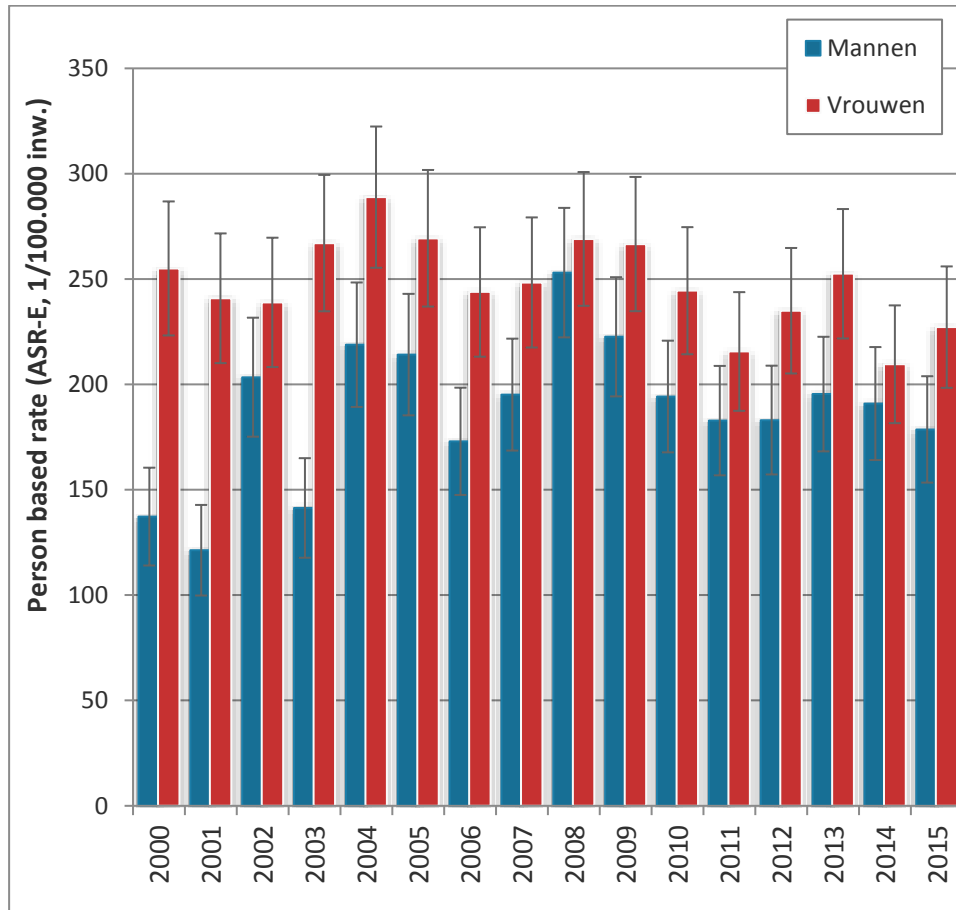
- > In 2015 waren er in Gent iets meer mensen die een suïcidepoging ondernamen dan in 2014. Bij mannen was er evenwel een lichte daling, bij vrouwen een iets sterkere stijging.
- > De man/vrouw-ratio was in 2015 1:1,18.
 - In 2014 was de ratio 1 op de 1,07.

Ter vergelijking:

- > In 2015 werden 36,7% mannelijke suïcidepogers geregistreerd in 40 Vlaamse spoeddiensten. Dit komt neer op een man-vrouw ratio van 1:1,7.

EVOLUTIE GESTANDAARDISEERD AANTAL PERSONEN DIE EEN SUÏCIDEPOGING ONDERNAMEN IN GENT (PER 100.000 INWONERS), 2000-2015

Standaardbevolking: Europese standaardbevolking

Bron: registratie suïcidepogingen Gent, Eenheid voor Zelfmoordonderzoek, 2000-2015

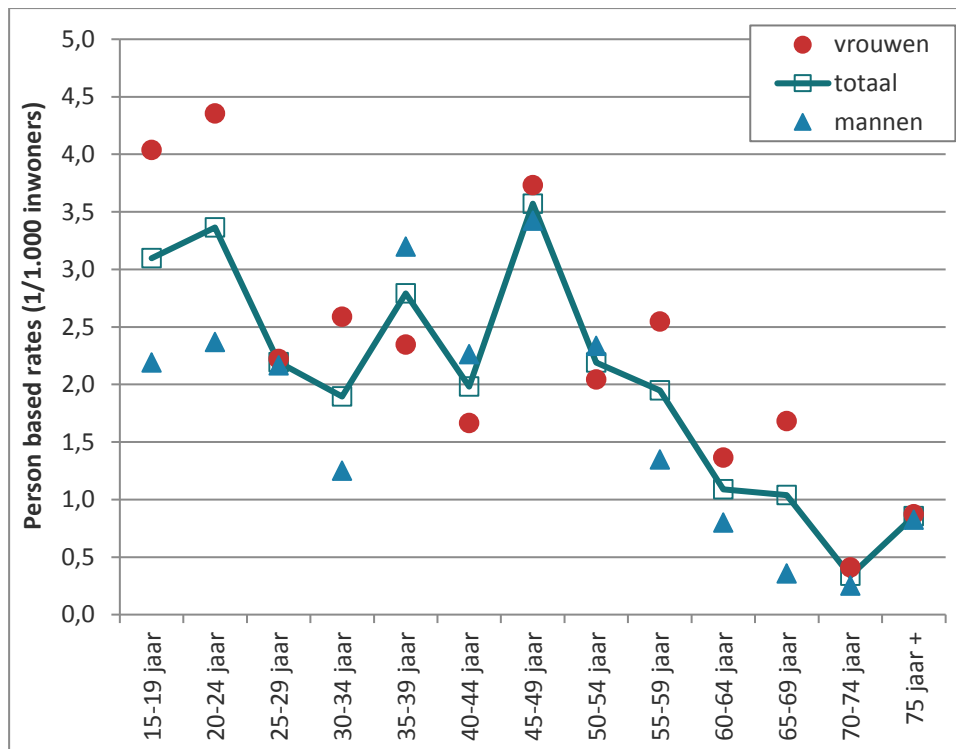
4 Vergelijking leeftijd: vooral jonge suïcidepogers (Gent en Vlaanderen)

De figuur hieronder toont de leeftijdsspecifieke person-based rates (aantal personen per 100.000 inwoners) voor suïcidepogingen in het Gentse.

- > De gemiddelde leeftijd van de suïcidepogers in 2015 was 38,9 jaar.
- > Bij de vrouwelijke suïcidepogers zien we een piek op 20-24 jaar, maar ook in de categorie 45 tot 49 jaar vinden we hoge cijfers voor vrouwen.
- > Suïcidepogingen komen bij mannen relatief het frequentst voor tussen 35-49 jaar.
- > Suïcidepogingen bij jongeren onder de 15 jaar worden hier niet gerapporteerd.

SUÏDEPOGINGEN IN GENT EN DEELGEMEENTEN IN 2015: PERSON-BASED RATES VOLGENS GESLACHT EN LEEFTIJD

Bron: registratie suïcidepogingen Gent, Eenheid voor Zelfmoordonderzoek, 2015

In Vlaanderen:

- > was de gemiddelde leeftijd van de suïcidepogers in 2015 40,9 jaar.
- > bevond het hoogste absolute aantal suïcidepogers zich in de leeftijdscategorieën 45-49 jaar en 50-54 jaar.
- > was de jongste suïcidepogers 12 jaar en de oudste 93 jaar.

5 Vergelijking methode: zelfvergiftiging komt vaker voor dan zelfverwonding (Vlaanderen)

In 2015 was **zelfvergiftiging** de meest gebruikte methode bij een suïcidepoging (75,7%).

- > In 52,5% van alle suïcidepogingen werden benzodiazepines of andere sedatieven gebruikt.

Mensen die **zichzelf verwonden**, deden dat het vaakst door middel van een scherp voorwerp (9,5%) of door verhangen (6,9%).

30% had alcohol ingenomen tijdens hun suïcidepoging.

Er waren significante verschillen tussen mannen en vrouwen:

- > **vrouwen** gebruikten vaker *zelfvergiftiging* als methode in vergelijking met mannen (81,2% versus 66,0%) en

- > **mannen** gebruikten vaker *zelfverwonding* als methode in vergelijking met vrouwen (27,9% versus 13,9%).
- > Mannen hadden significant vaker ook alcohol ingenomen voor of tijdens hun poging (33,5% vs 26,5%).

6 Burgerlijke staat suïcidepogers (Vlaanderen)

Onderstaande figuur geeft de burgerlijke staat van de suïcidepogers weer.

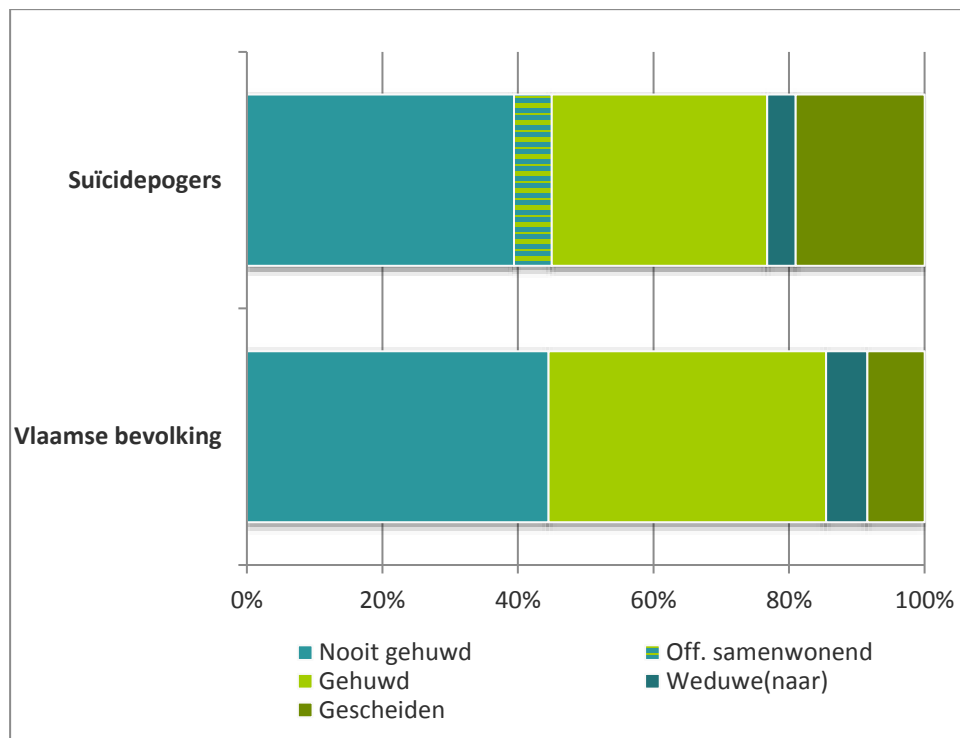
De grootste groep suïcidepogers was ongehuwd (39,4%). In vergelijking met de algemene Vlaamse bevolking, stellen we vast:

- > dat het percentage suïcidepogers dat gescheiden is relatief hoog is (19,0%) in vergelijking met het totaal percentage gescheiden personen in Vlaanderen (8,4%);
- > dat het percentage gehuwde suïcidepogers (31,8%) daarentegen relatief laag is in vergelijking met het totaal percentage gehuwden in Vlaanderen (41,0%);
- > en dat er voor ongehuwden en verweduwen geen duidelijk verschil is.

In 2015 waren er significante verschillen tussen mannen en vrouwen wat betreft burgerlijke staat:

- > mannen waren vaker ongehuwd (43%) dan vrouwen (38%) en
- > vrouwen waren vaker weduwe in vergelijking met mannen (5,2% versus 2,4%).
- > Vrouwen hadden ook vaker kinderen dan mannen (60,3% versus 53,7%)

SUÏDEPOGINGEN IN VLAANDEREN IN 2015: PROCENTUELE VERDELING VOLGENS BURGERLIJKE STAAT EN VERGELIJKING MET ALGEMENE BEVOLKING

Bron: registratie suïcidepogingen Vlaamse spoeddiensten (IPEO), Eenheid voor Zelfmoordonderzoek, 2015 & bevolkingscijfers ADS naar burgerlijke staat, 2015

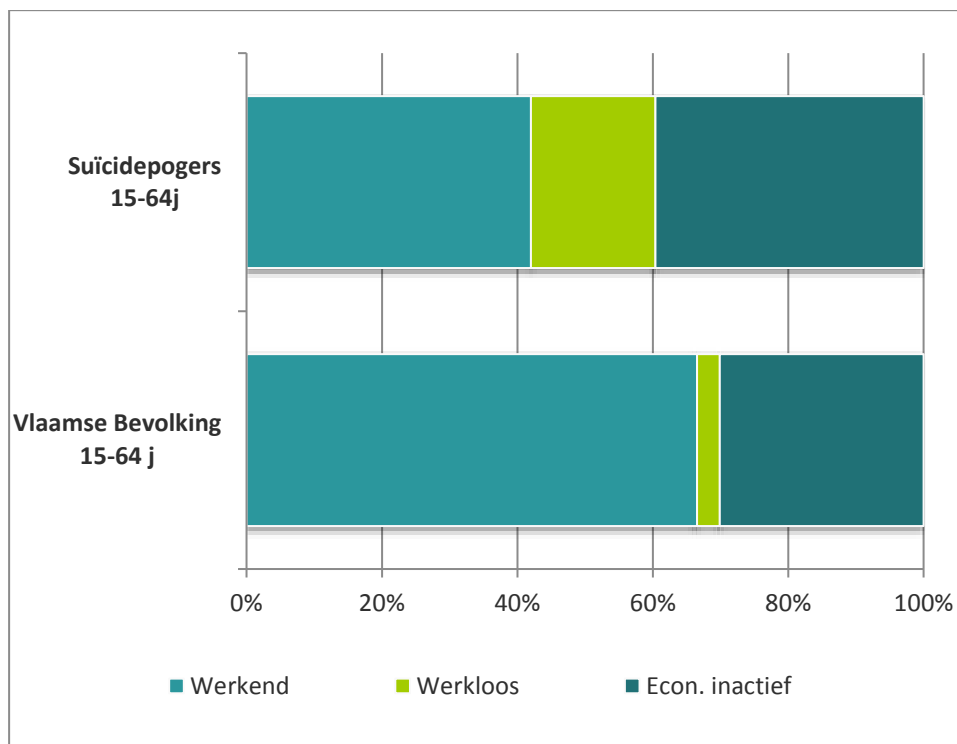
7 Economische toestand suïcidepogers (Vlaanderen)

Onderstaande figuur geeft de economische toestand van de suïcidepogers weer.

Vergelijken we de economische toestand van de suïcidepogers met die van de actieve Vlaamse bevolking (15-64 jaar), dan valt het op dat:

- > de algemene werkloosheidsgraad in Vlaanderen (3,4%) relatief lager is dan die van de Vlaamse suïcidepogers (18,4%).
- > de algemene werkzaamheidsgraad (66,5%) relatief hoger is dan die van de Vlaamse suïcidepogers (42,0%).

SUÏCIDEPOGINGEN IN VLAANDEREN IN 2015: PROCENTUELE VERDELING VOLGENS ECONOMISCHE TOESTAND EN VERGELIJKING MET ACTIEVE BEVOLKING - 15-64 JAAR

Bron: registratie suïcidepogingen Vlaamse spoeddiensten (IPEO), Eenheid voor Zelfmoordonderzoek, 2015 & Bevolkingscijfers Vlaanderen 2015 uit bevolkingscijfers ADS naar arbeidsmarktpositie

Ook in 2015 waren er significante verschillen tussen mannen en vrouwen (alle leeftijden):

- > 17,0% van de geregistreerde suïcidepogers was werkloos en 44,5% was economisch inactief. Deze laatste groep bestond voornamelijk uit personen die invalide verklaard waren (38%), studenten (27%) en gepensioneerden (24%).
- > Er waren significant meer mannen dan vrouwen die werkten (47,5% versus 33,2%) of (tijdelijk) werkloos waren (20,3% versus 15,1%).
- > Er waren significant meer vrouwen dan mannen die economisch inactief waren (51,7% versus 32,2%) op het ogenblik van de suïcidepoging.

- Als we enkel de 15-64-jarigen vergelijken zijn de verschillen tussen mannen en vrouwen gelijkaardig.

8 Suïcidale intentie tijdens en na de poging (Vlaanderen)

48,9% van de suïcidepogers gaf aan te willen sterven tijdens de suïcidepoging en 27% meldde dat het hem/haar niets kon schelen of hij/zij verder zou leven of sterven. 24% gaf duidelijk aan niet te willen sterven. Er was geen significant verschil in expliciet geuite intentie tussen mannen en vrouwen.

Vlak na hun suïcidepoging dacht nog steeds 56% van de suïcidepogers eraan zichzelf opnieuw te verwonden of te beschadigen. Later, bij 2e bevraging, was dit percentage gedaald tot 30%.

9 Psychiatrische behandeling in de voorgeschiedenis (Vlaanderen)

Twee vijfde van de geregistreerde suïcidepogers werd ooit residentieel (42,4%) en/of ambulantly behandeld (38,0%).

Bij 5,6% van de suïcidepogers werd de huisarts vermeld in het kader van psychologische/psychiatrische behandeling in de voorgeschiedenis.

Ruim 1 op de vier suïcidepogers werd vóór de huidige poging nog nooit psychiatrisch behandeld (28,2%).

10 Vlaanderen in Europa: vergelijking met registraties in Oxford (Gent) en Ierland (Vlaanderen)

Bij het vergelijken van de Gentse registratie uit 2013 met de gelijkaardige registratie in Oxford blijkt vooral dat in beide steden de person-based rates bij vrouwen consistent hoger zijn dan de rates bij mannen.

- > De geslachtsverhouding was in 2013 in Gent (1,3 vrouw per man) iets lager dan in Oxford (1,6 vrouw per man).

Bij het vergelijken van de Vlaamse registratie uit 2002-2014 met de gelijkaardige registratie voor heel Ierland, blijkt ook hier dat de person-based rates van vrouwen in beide registraties hoger is dan bij mannen, en die voor de hele periode.

- > De geslachtsverhouding was in 2014 in Vlaanderen (1,7 vrouw per man) hetzelfde als in Ierland.
- > De person-based rates waren in Ierland hoger dan die in Vlaanderen, en dan vooral bij mannen.

11 Over deze cijfers

De Eenheid voor Zelfmoordonderzoek van de Universiteit Gent registreert al sinds 1996 suïcidepogingen.

Gent

In Gent en haar deelgemeenten (Afsnee, Drongen, Mariakerke, Wondelgem, Sint-Denijs-Westrem, Zwijnaarde, Ledeborg, Gentbrugge, Sint-Amandsberg, Oostakker, Mendonk, Desteldonk en Sint-Kruiswinkel) registreert de Eenheid pogingen in 4 algemene ziekenhuizen:

- > UZ Gent,
- > AZ Jan Palfijn Gent
- > AZ Sint-Lucas Gent en
- > AZ Maria Middelaars Gent.

Suïcidepogingen bij jongeren onder de 15 jaar worden niet meegerekend. Het onderzoek gebeurt in het kader van een WHO-project.

Vlaanderen

Sinds 2007 kunnen de **spoeddiensten van Vlaamse ziekenhuizen** gebruik maken van het Instrument voor psychosociale evaluatie en opvang van suïcidepogers (IPEO) dat ontwikkeld werd in opdracht van Zorg en Gezondheid.

De Eenheid schat daarmee hoeveel suïcidepogingen plaatsvinden onder de inwoners van Vlaanderen.

In 2015 werd het IPEO in 36 Vlaamse ziekenhuizen gebruikt verspreid over het hele gewest. Ziekenhuizen in volgende gemeenten namen deel:

> O.L.V. ziekenhuis Aalst/Asse	> AZ St. Jan Brugge	> AZ Heilige Familie Rumst
> Algemeen Stedelijk ziekenhuis Aalst	> AZ St. Lucas Brugge	> AZ St. Elisabeth Herentals
> AZ St. Blasius Dendermonde	> AZ Delta Roeselare/Menen	> H.-Hartziekenhuis Lier
> AZ Maria Middelaars Gent	> AZ St. Augustinus Veurne	> H.-Hartziekenhuis Mol
> AZ St. Lucas Gent	> Jan Yperman ziekenhuis Ieper	> AZ St. Dimpna Geel
> UZ Gent	> AZ Groeninge Kortrijk	> AZ St. Maria Halle
> AZ Jan Palfijn Gent	> O.L.V. van Lourdes Waregem	> AZ Diest
> AZ Lokeren	> AZ Monica Antwerpen	> UZ Leuven
> St. Vincentiusziekenhuis Deinze	> AZ St. Maarten Mechelen/Duffel	> St. Trudo ziekenhuis Sint-Truiden
> AZ Glorieux Ronse	> Imelda ziekenhuis Bonheiden	> Ziekenhuis Oost-Limburg Genk
> AZ Alma Sijsele/Eeklo	> AZ St. Jozef Malle	> AZ Vesalius Tongeren
> AZ Damiaan Oostende	> AZ Klina Brasschaat	> Ziekenhuis Maas en Kempen Maaseik

Het IPEO kadert in het “Project Integrale Zorg Suïcidepogers” van het Vlaams actieplan suïcidepreventie.

Meer info

- > Website van de eenheid voor zelfmoordonderzoek (Universiteit Gent): <http://www.eenheidzelfmoordonderzoek.be/>
- > De website 'Zorg voor suïcidepogers': <http://www.zorgvoorsuïcidepogers.be/>

Gebruikte afkortingen

- > **ADS:** Algemene Directie Statistiek
- > **AZ:** Algemeen ziekenhuis
- > **EB-rate:** Event-based risicocijfer
- > **PB-rate:** Person-based risicocijfer
- > **KIPEO:** Instrument voor Psychosociale Evaluatie en Opvang van minderjarige suïcidepogers
- > **IPEO:** Instrument voor Psychosociale Evaluatie en Opvang van suïcidepogers. Dit is een vorm van semigestructureerd interview ontwikkeld in opdracht van het project 'Psychosociale evaluatie en opvang van suïcidepogers in een algemeen ziekenhuis'. Dat project werd gefinancierd door de Vlaamse Overheid.
- > **UZ:** Universitair ziekenhuis

